

1. Environmentálne značky

Environmentálne značky (ecolabels) sú označenia alebo certifikáty, ktoré sa používajú na označenie výrobku alebo služby, ktoré boli vyrobené spôsobom šetrným k životnému prostrediu. Môžu sa používať na poskytovanie informácií spotrebiteľom a podnikom o vplyve výrobku alebo služby na životné prostredie a na podporu udržateľnejších spotrebiteľských návykov.

3. Úvod

Ako sa zdôrazňuje v Európskej dohode o ekologickej úprave, výber a podpora výrobkov s environmentálnym označením predstavuje hmatateľný prínos k riešeniu najvýznamnejších environmentálnych problémov a výziev našej éry. Medzi tieto problémy a výzvy patrí dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050, prechod na cirkulárnu ekonomiku (obehové hospodárstvo) a snaha o prostredie bez toxických látok s cieľom dosiahnuť nulové znečistenie [1].

Existujú tri typy environmentálnych značiek: Typ I sa testuje nezávisle, typ II sa deklaruje sám, ale musí spĺňať normy, a typ III sa spolieha na hodnotenie životného cyklu a nezávislé overenie [2].

Je dôležité podotknúť, že environmentálne značky môžu byť užitočným nástrojom na podporu Vášho úsilia o transformáciu Vašich výrobkov tak, aby boli udržateľnejšie, pričom dodržiavajú základné R-stratégie obehového hospodárstva, ktoré pomáhajú dosiahnuť ciele ESG (Environmentálne a sociálne podnikové riadenie/ Environmental, Social and Corporate Governance) a stanovené ukazovatele.

4. Popis

Tri hlavné typy environmentálnych značiek sú [2]:

1. Typ I: nezávislé environmentálne značky, ktoré sú vhodné pre spotrebiteľov a sú externe testované

Environmentálne značky typu I sú vytvorené s cieľom umožniť spotrebiteľom rýchlo identifikovať výrobky, ktoré spĺňajú špecifické environmentálne alebo zdravotné kritériá. Nezávislé organizácie stanovujú kritériá, ktoré musí výrobok spĺňať, a výrobca môže požiadať o udelenie značky. Na získanie značky musí výrobca predložiť dokumentáciu preukazujúcu dodržiavanie stanovených kritérií. V závislosti od programu môže proces hodnotenia zahŕňať inšpekcie na mieste, odber vzoriek a laboratórne testy. Po splnení všetkých kritérií môže výrobca na hodnotený výrobok umiestniť environmentálnu značku [2].

Napríklad EÚ Ecolabel je oficiálna dobrovoľná značka Európskej únie pre vynikajúce environmentálne vlastnosti. EÚ Ecolabel bola založená v roku 1992 a je uznávaná v celej Európe a na celom svete. Certifikuje výrobky so zaručeným, nezávisle overeným nízkym vplyvom na životné prostredie. 7 - krokový proces podávania žiadostí a všetky dôležité informácie sú opísané na [oficiálnej webovej stránke](#) [3].

2. Typ II: samodeklarované environmentálne označenia

Environmentálne značky typu II slúžia výrobcam, združeniam výrobcov alebo predajcom na zdôraznenie špecifických environmentálnych alebo zdravotných vlastností ich výrobkov. Tieto

environmentálne značky sa považujú za samodeklarované a nepodliehajú nezávislému testovaniu alebo hodnoteniu. Musia však spĺňať požiadavky uvedené v norme DIN EN ISO 14021. Výrobcovia si môžu slobodne vybrať environmentálnu značku typu II z rôznych možností, ktoré poskytuje vydávajúca organizácia [2].

Norma stanovuje definície a usmernenia pre výrobky, ktoré chcú byť označené zákonom chránenými pojmami, ako napríklad "kompostovateľný", "určený na demontáž", "recyklovateľný", "energeticky účinný" a "opätovne naplniteľný". Výslovne zakazuje používať v týchto označeniach neurčité výrazy ako "ekologický", "zelený" alebo "bez emisií" [2]. Tu môžete nájsť [Príručku osvedčených postupov pri používaní environmentálnych potvrdení](#) [7].

3. Typ III: transparentné, komplexné a nezávisle overené

Environmentálne značky typu III sú v súlade s normou ISO 14025. Na rozdiel od už uvedených environmentálnych značiek sa pri environmentálnych značkách typu III nehodnotia konkrétne vlastnosti výrobku ani sa nevydávajú certifikáty. Namiesto toho sa pri určovaní „ekologickej stopy“ výrobku spoliehajú na hodnotenie životného cyklu. Toto hodnotenie poskytuje údaje o aspektoch, ako je spotreba energie a emisie skleníkových plynov, ktoré sú uvedené v komplexnej tabuľke s vysvetlivkami. Môže obsahovať aj ďalšie podrobnosti, ako sú zložky výrobku, emisie počas používania a informácie o fáze po použití. Prevádzkovatelia programu stanovujú požadované informácie a formát ich prezentácie pre konkrétne skupiny výrobkov. Pred zverejnením prechádzajú informácie o výrobku nezávislým overením, v rámci ktorého musia výrobcovia predložiť dokumentáciu vrátane certifikátov o skúškach uznávanému inštitútu [2].

Dôležitá je podrobná podkladová správa, ktorá podrobne opisuje základné hodnotenie životného cyklu a zahŕňa všetky relevantné procesy a scenáre. Táto správa by mala preukázať súlad s platnými normami, predpismi a špecifickými požiadavkami stanovenými prevádzkovateľom programu [2].

Environmentálne vyhlásenia o výrobkoch od Institut Bauen und Umwelt e. V. (IBU) sú environmentálnymi značkami typu III, ktoré sú v súlade s normou DIN EN ISO 14025. Environmentálne vyhlásenie o produkte (Environmental Product Declaration - EPD) transparentne informuje o objektívnych, porovnateľných a treťou stranou overených údajoch o environmentálnych vlastnostiach produktov a služieb z hľadiska ich životného cyklu [4].

Ako získať environmentálnu značku?

Nižšie je všeobecný návod, ako môžu malé a stredné podniky (MSP) získať environmentálnu značku pre svoje výrobky alebo služby [3]:

1. Pochopenie noriem a certifikačných systémov environmentálneho označovania:

Prvým krokom je preskúmať a identifikovať príslušné normy a certifikačné schémy environmentálneho označovania, ktoré sa vzťahujú na Vaše odvetvie a výrobky/služby. Dôležité je pochopiť špecifické kritériá a požiadavky na získanie environmentálnej značky v rámci týchto systémov.

2. Posúdenie životného cyklu (relevantné, ak zvažujete udelenie environmentálnej značky typu III):

Vykonajte komplexné posúdenie životného cyklu (Life Cycle Assessment – LCA) Vášho výrobku alebo služby.

3. Zlepšenie environmentálnych vlastností (relevantné, ak uvažujete o udelení environmentálnej značky typu III):

Na základe výsledkov LCA identifikujte oblasti, v ktorých je možné vykonať zlepšenia s cieľom znížiť vplyv na životné prostredie. Môže to zahŕňať používanie udržateľnejších materiálov, optimalizáciu spotreby energie a vody, zníženie tvorby odpadu, prehodnotenie plastov a podporu recyklácie alebo postupov obehového hospodárstva. Usilujte sa o splnenie alebo prekročenie environmentálnych kritérií stanovených vybraným systémom environmentálneho označovania.

4. Dodržiavanie predpisov a testovanie:

Zabezpečte, aby váš výrobok alebo služba spĺňali všetky požiadavky a kritériá stanovené systémom environmentálneho označovania. To môže zahŕňať audity alebo overovacie procesy tretích strán.

5. Vypracovanie environmentálnej dokumentácie:

Pripravte všetku potrebnú dokumentáciu, akou sú environmentálne vyhlásenia o výrobku (EPD) - relevantné, ak uvažujete o udelení environmentálnej značky typu III, aby ste poskytli jasné informácie o vplyve vášho výrobku alebo služby na životné prostredie. Dokumentácia by mala byť v súlade s požiadavkami vybraného systému environmentálneho označovania.

6. Podanie žiadosti o udelenie environmentálnej značky:

Predložte žiadosť príslušnému programu udeľovania environmentálnej značky alebo certifikačnému orgánu. Buďte pripravený poskytnúť celú potrebnú dokumentáciu a dôkazy o environmentálnych vlastnostiach vašich výrobkov alebo služieb. Venujte pozornosť všetkým poplatkom za podanie žiadosti a časovým lehotám na jej spracovanie.

7. Označovanie a komunikácia:

Keď Váš výrobok alebo služba získajú environmentálnu značku, môžete ju použiť na obale, marketingových materiáloch a webovej lokalite, aby ste informovali o svojom záväzku k udržateľnosti a ekologickým postupom.

8. Neustále zlepšovanie:

Získaním environmentálnej značky sa to však nekončí. Neustále monitorujte a zlepšujte environmentálne vlastnosti svojich výrobkov alebo služieb. Aktualizujte informácie o zmenách v kritériách udeľovania environmentálnej značky a snažte sa dodržiavať najnovšie normy udržateľnosti.

Globálny adresár environmentálnych značiek Ak chcete získať prehľad o existujúcich environmentálnych značkách, pozrite si najväčší globálny adresár environmentálnych značiek [Ecolabel Index](#) ktorý v súčasnosti obsahuje 456 environmentálnych značiek v 199 krajinách a 25 priemyselných odvetviach [5].

Environmentálne značky pre zhodnotenie plastov

Pokiaľ ide o zhodnocovanie plastov, environmentálne značky možno použiť na označenie, že výrobok alebo služba boli vyrobené s použitím recyklovaného plastu alebo že boli vyrobené spôsobom šetrným k životnému prostrediu.

Medzi relevantné environmentálne značky pre výrobky vyrobené z recyklovaného plastu môže patriť [Globálna norma pre recyklovaný plast](#), EU Ecolabel pre konkrétne kategórie výrobkov a špecifické certifikáty poskytované [uznávanými organizáciami](#) pre výrobky s overeným recyklovaným obsahom.

5. Prípadové štúdie & príklady

Abraka® je slovenská značka podporujúca lokálnu výrobu a ekologickú módu. Ich oblečenie je symbolom aktívneho životného štýlu a rozžiari Vaš každodenný život farebnými originálnymi vzormi. Prioritou pri tvorbe kolekcií je pohodlie a vplyv výroby na životné prostredie.

Svojím prístupom k výrobe sa radi pridávajú k značkám, ktoré podporujú transparentnosť, udržateľnosť a etiku v módnom priemysle. Vďaka svojim zákazníkom môžu zvyšovať povedomie o ekologickej móde, podporovať snahy o pozitívne zmeny a vytvárať šetrnejšiu a udržateľnejšiu módnú budúcnosť. Záleží im na ľuďoch a tiež na prírode. Neustále sa snažia hľadať ekologickejšie alternatívy pri výrobe. Používaním recyklovaných materiálov a lokálnou výrobou na Slovensku znižujú dopad na životné prostredie, a tým aj na prírodu, ktorou sa inšpirujú.

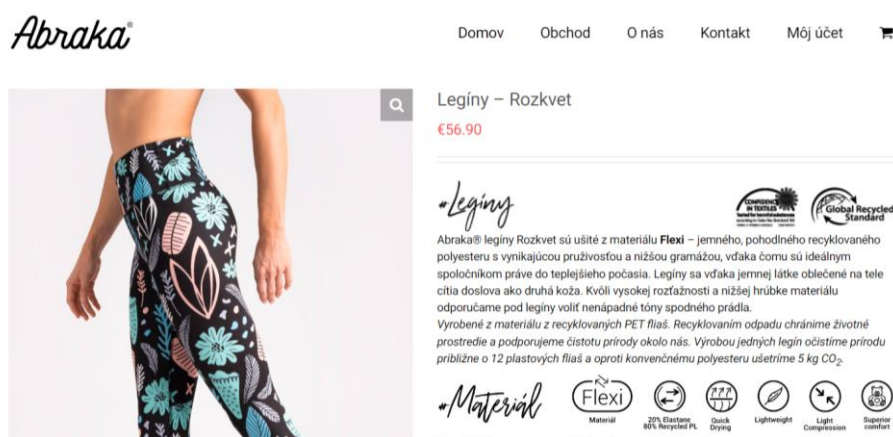
Oblečenie a odevy sú vyrobené z recyklovaných PET fliaš, znovu použitých rybárskych sietí a textilných zvyškov z vlákien ECONYL® a tkanín certifikátov OEKO-TEX® | STANDARD 100 and Bluesign®. Materiály Abraka sú mäkké a pohodlné. Majú veľmi nízku priehľadnosť a vysokú priechodnosť a sú určené pre širokú verejnosť. Súčasný celosvetový dopyt po textilných vláknach je viac ako 70 miliónov ton ročne a nie je možné ho zabezpečiť prírodnými vláknami. **Recyklovaná polyesterová tkanina má o 50% nižšiu uhlíkovú stopu ako organická bavlna.** V porovnaní s inými syntetickými vláknami má **polyesterová tkanina RPET takmer o 90% nižšiu uhlíkovú stopu ako nylon a o 75 % nižšiu ako polyester!** [6]

Prečo Abraka?

Edukácia širokej verejnosti príkladom, t. j. miestnou výrobou, ktorá vytvára pracovné miesta a zvyšuje blahobyt svojej komunity.

Ako spoločnosť realizovala proces/koncepciu/stratégiu?

Spoločnosť Abraka používa dva typy environmentálnych značiek ako dôkaz pôvodu svojich textílií, čo jej pomáha zlepšiť predaj a získať dôveru zákazníkov.

Ktoré údaje, detaily alebo výsledky možno považovať za dobrý príklad?

Otvorená, transparentná komunikácia, rozumné a zodpovedné používanie environmentálnych značiek a pravidelné overovanie noriem kvality u dodávateľov, ktorí používajú výrobky s environmentálnou značkou.

6. Zdroje

Odkazy:

- [1] https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel-home/articles-and-success-stories/eu-ecolabel-and-eus-sustainable-consumption-pledge_en
- [2] <https://ibu-epd.com/en/eco-labels/>
- [3] https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel-home/how-apply_en
- [4] <https://www.environdec.com/all-about-epds/the-epd>
- [5] <https://www.ecolabelindex.com/>
- [6] <https://plasticvalue.eu/cases/?caseid=88>

Dokumenty (články, príručky, reporty):

- [7] <https://www.fitreach.eu/sites/default/files/editor/publications%20ENG/Use%20of%20environmental%20claims.pdf>